

Dokument zasedanja

A9-0413/2023

6.12.2023

POROČILO

o izvajanju programa Erasmus+ za obdobje 2021–2027
(2023/2002(INI))

Odbor za kulturo in izobraževanje

Poročevalec: Milan Zver

VSEBINA

	Stran
OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV	3
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	11
PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV ALI OSEB, OD KATERIH JE POROČEVALEC PREJEL PRISPEVEK	24
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	25
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	26

OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV

1. Uvod

To poročilo o izvajanju ima naslednje cilje: oceniti in ovrednotiti izvajanje programa Erasmus+ za obdobje 2012–2027 ter opredeliti primere dobre prakse in obravnavati morebitne izzive v programu.

V tej vmesni oceni bo ocenjena splošna učinkovitost in uspešnost programa, vključno z novimi pobudami ter izvajanjem ukrepov za vključevanje in poenostavitev.

Poročevalec je po intenzivnih posvetovanjih s številnimi deležniki zbral informacije in pripravil osnutek tega poročila o izvajanju. Ugotovitve temeljijo predvsem na naslednjih pisnih virih:

- rezultati raziskave, namenjene nacionalnim agencijam Erasmus+ iz držav, ki lahko sodelujejo v programu Erasmus+ v obdobju 2021–2027;
- rezultati ankete, namenjene širšemu naboru deležnikov, ki so vključeni v program Erasmus+ v obdobju 2021–2027.

Poročevalec je uporabil tudi študije o oceni zgodnjega izvajanja programa, ki sta jih naročila Tematski sektor za strukturno in kohezijsko politiko ter služba Evropskega parlamenta za raziskave.

Poleg navedenih raziskav in študij so bila junija in julija 2023 organizirana srečanja poročevalcev v senci z nacionalnimi agencijami in deležniki iz vseevropskih organizacij, kjer so razpravljali o izvajanju programa.

Poročevalec je bil v rednih dvostranskih stikih s številnimi deležniki iz vseh sektorjev programa, da bi zbral dodatne informacije. Sestal se je tudi s predstavniki Generalnega direktorata Komisije za izobraževanje in kulturo (GD EAC) ter Izvajalske agencije za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA).

Nazadnje je poročevalec obravnaval tudi ključne dokumente Komisije, med drugim letne delovne programe za izvajanje programa Erasmus+.

Kljub vsem prizadevanjem za zbiranje ustreznih informacij ob podpori uprave Evropskega parlamenta se poročevalec dobro zaveda, da po manj kot treh letih izvajanja programa ni mogoče izvesti celovite kvantitativne in kvalitativne ocene programa Erasmus+. Za celostni pregled je treba v preostalem programskem obdobju pridobiti dodatne informacije. To bo nepogrešljivo pri ocenjevanju končnega učinka programa Erasmus+ v obdobju 2021–2027.

To poročilo o izvajanju naj bi torej ponudilo pregled nad izvajanjem programa v prvih dveh letih in pol njegovega obstoja. V poročilu so predstavljene priložnosti in glavni izzivi ter predlogi za izboljšave v preostalih štirih letih in pol trajanja programa. Sklepi in priporočila bi morali biti vključeni v poročilo Evropske komisije o vmesni oceni, ki bo predvidoma pripravljeno do konca leta 2024. V poročilu o izvajanju so predstavljene tudi nekatere zamisli o zasnovi prihodnjega programskega obdobja.

2. Izvor in struktura programa

Prvotni program Erasmus je bil mednarodni program izmenjave študentov, ki se je izvajal od leta 1987 kot podpora pri izobraževanju in usposabljanju. Program je bil večkrat izveden, pri čemer je vsaka faza gradila na uspehih in izkušnjah iz prejšnjih. V programskem obdobju 2014–2020 je Erasmus postal osrednji del novega programa Erasmus+.

Program Erasmus+ zajema različne sektorje na področju izobraževanja, usposabljanja, mladih in športa ter spodbuja mednarodno sodelovanje in mobilnost prek različnih ključnih ukrepov in mehanizmov financiranja. Podpira tudi pobude, kot so Evropske univerze, centri poklicne odličnosti, DiscoverEU in pobuda za evropsko študentsko izkaznico.

Mladim – večinoma študentom, dijakom in vajencem – omogoča različne priložnosti za študij, usposabljanje in delo v tujini, na voljo pa so tudi možnosti za učeče se odrasle in učitelje.

Čeprav ima program Erasmus+ 2021–2027 enako strukturo kot njegov predhodnik, so okrepljene njegove prednostne naloge na štirih področjih: (i) vključevanje in raznolikost, (ii) digitalna preobrazba, (iii) okolje in boj proti podnebnim spremembam ter (iv) sodelovanje v demokratičnem življenju, skupne vrednote in državljanska udeležba.

Na splošno je struktura programa zasnovana tako, da spodbuja sodelovanje, mobilnost, inovacije in reformo politike na vseh področjih. Program ima pomembno vlogo pri krepitvi evropskega sodelovanja in spodbujanju mednarodnega razumevanja s pomočjo izobraževalne izmenjave in medkulturnega učenja. Kot tak je eden vodilnih programov EU ter ima visoko stopnjo prepoznavnosti in priljubljenosti med državljani v Evropi in tudi širše.

3. Glavne ugotovitve in priporočila

3.1. Uvodne pripombe

Cilj programa Erasmus+ za obdobje 2021–2027 je doseči do 12 milijonov udeležencev. Program ima velik pomen kot osrednji instrument za vzpostavitev evropskega izobraževalnega prostora in podporo pri izvajanju evropskega strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše. Njegove temeljne sektorske agende pospešujejo sodelovanje na področju mladinske politike v okviru strategije EU za mlade 2019–2027 in razvijajo evropsko razsežnost v športu.

Začetek sedanjega programa je bil težaven, saj se je začel z zamudo pri potrditvi večletnega finančnega okvira in posledično tudi uredbe o Erasmus+. Temu so sledili pandemija covid-19 in splošne težke gospodarske razmere, ki so se še poslabšale zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini, kar je povzročilo tudi visoko stopnjo inflacije po vsej Evropi. Posledično to za dejavnosti, ki spadajo v program Erasmus+, pomeni popolnoma nove izzive. Institucije, ki sodelujejo pri izvajanju programa Erasmus+, na splošno opozarjajo na pomanjkanje prožnosti, kar se je pokazalo med krizo zaradi covid-19, zlasti v zvezi z agencijo EACEA. Čeprav so ukrepi Evropske komisije in agencije EACEA za prilagoditev ukrajinski krizi dobrodošli, so številne institucije izrazile jasno stališče, da bi bilo mogoče storiti več in da so bili nacionalni viri financiranja lažje dostopni kot sredstva, prejeta v okviru Erasmus+.

3.2. Velikost in obseg programa

Zanimanje za program je zelo veliko in je zdaj na enaki ravni kot pred pandemijo covid-19. Z izjemo izobraževanja odraslih je povpraševanje po aktivnostih mobilnosti in sodelovanja veliko večje od razpoložljivih možnosti.

Med pandemijo covid-19 je bilo težko izvajati ukrepe mobilnosti, zato so bile prvo leto, tj. leta 2021, potrebne prilagoditve, tako da so se zmanjšala sredstva za mobilnost (ključni ukrep 1) in povečala sredstva za sodelovanje in partnerstva za inovacije (ključni ukrep 2). Pomembno je, da Erasmus+ med pandemijo ni bil prekinjen ali ustavljen.

Celo med pandemijo so se dejavnosti fizične mobilnosti še vedno izvajale v znatnem obsegu. Komisija in nacionalne agencije so omogočile večjo prožnost, učeči se in pedagoško osebje pa so bili prav tako pripravljeni spremeniti svoje prvotne načrte in so, čeprav z zamikom, še vedno potovali. Hkrati sta se razširila virtualno in mešano učenje (e-učenje/učenje na daljavo), vzpostavila pa se je tudi infrastruktura za možnosti digitaliziranega učenja, za kar bi bilo brez pandemije morda potrebnega veliko več časa.

Mobilnost učečih se odraslih kot nova priložnost še ni dovolj znana, sodelovanje pa je razmeroma majhno. Vendar se je število v letih 2022 in 2023 povečalo, poleg tega pa se pričakuje, da bo povpraševanje leta 2024 ustrezalo možnostim.

Zdi se, da dejavnosti sodelovanja za mlade zbujejo veliko zanimanja. Vendar so ovire za sodelovanje še vedno precej velike, tako zaradi kombinacije zapletenih birokratskih in prijavnih postopkov za majhne organizacije prijaviteljice, kot tudi zato, ker se neformalne mladinske skupine ne morejo prijaviti.

Obenem rezultati posvetovanj za pripravo poročila poudarjajo, da je Erasmus+ res postal zelo priljubljen in nedvomno ena najuspešnejših evropskih blagovnih znamk.

3.3. Priznavanje in prenosljivost kreditnih točk

Glede na raziskavo študentske mreže Erasmus je skoraj tretjina vprašanih poročala, da jim niso bile priznane vse kreditne točke, kar je daleč od ciljev, določenih v listini Erasmus za terciarno izobraževanje. Poročevalec zato poziva Komisijo, naj si prizadeva za večje priznavanje kreditnih točk, pridobljenih v obdobjih mobilnosti, kar bi študentom olajšalo prenos kreditnih točk med ustanovami in zagotovilo akademsko vrednost njihovih izkušenj. Poleg tega je treba preučiti, ali je možno uvesti skupno evropsko diplomo in ali bi bila potrebna.

3.4. Glavne značilnosti in struktura

Sedanji program temelji na enakem pristopu kot prejšnji program glede združevanja dejavnosti v okviru ključnih ukrepov (ključni ukrep 1 – Učna mobilnost posameznikov, ključni ukrep 2 – Sodelovanje med organizacijami in institucijami, ključni ukrep 3 – Podpora razvoju politik in sodelovanju), zajeti pa so tudi ukrepi Jean Monnet. Pristop ključnih ukrepov zdaj velja tudi za šport, v čemer se razlikuje od prejšnjega programa. Trije ključni ukrepi

programa Erasmus+ so dobro uveljavljeni in sprejeti pri različnih skupnostih na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa.

3.5. Prednostne naloge programa in njegov vpliv

Osrednja komponenta programa Erasmus+ je še naprej mobilnost posameznikov. Čeprav so dejavnosti mobilnosti zelo priljubljene in za večino vidikov prejemajo pozitivne povratne informacije, je mogoče izboljšati jasnost pravil o financiranju in upravljanje programov, zlasti z digitalnimi orodji. Prednostna naloga v drugi fazi programa bi morale biti spremembe sporazuma o nepovratnih sredstvih, da bi vsi udeleženci prejeli nepovratna sredstva pred začetkom svoje mobilnosti. Štipendije Erasmus zdaj ne pokrivajo vseh dodatnih stroškov študija v tujini. Sredstva za izobraževanje v večletnem finančnem okviru bi se morala povečati, da bo mogoče doseči zastavljeni cilj širokega dostopa do kakovostne mobilnosti in upoštevati rast dejanskih stroškov mobilnosti. Poleg tega je pobuda DiscoverEU postala dobro uveljavljena, lahko dostopna dejavnost, ki je zelo zanimiva za mlade.

Z vidika dosega širše javnosti v Evropi je učna mobilnost najučinkovitejša dejavnost, če upoštevamo število posameznikov. To velja tudi za razmerje med kakovostjo in ceno. Tudi partnerstva manjšega obsega dosežejo številne posamezne udeležence, kar je razvidno iz poročil o projektih in povratnih informacij nosilcev projektov.

Na prvi pogled se zdi struktura programa z nekaj ključnimi ukrepi enostavna in lahko razumljiva. Vendar so vsi ukrepi sestavljeni iz podukrepov, znotraj katerih je veliko raznolikosti. Zato je program razmeroma zapleten in ciljnim skupinam težko razumljiv. Posledično je zahtevno tudi upravljanje programa.

Vključevanje in raznolikost

V programu Erasmus+ je močno poudarjeno spodbujanje vključevanja, raznolikosti in enakih možnosti za vse udeležence, da bi odpravili ovire, povezane s poreklom, socialno-ekonomskim statusom, sposobnostmi ali drugimi značilnostmi. Spodbujajo se projekti in dejavnosti za odpravo ovir za sodelovanje in krepitev socialne kohezije.

Največja ovira za vključevanje je nezadostna raven zagotovljenih nepovratnih sredstev. Nadalje je treba razvijati strategije, da bodo imele premalo zastopane skupine, vključno z invalidi in tistimi, ki prihajajo iz marginaliziranih skupnosti, dejanski dostop do priložnosti, ki jih nudi Erasmus+.

Evropski parlament meni, da je vključevanje osrednjega pomena, pri čemer se osredotoča zlasti na podporo prikrajšanim skupinam, da bi se lažje vključile. Parlament zahteva posebne informacije o socialno-ekonomskem položaju udeležencev in finančnem vplivu invalidnosti. Ti podatki še niso na voljo, ker ni ustrezno delujočih orodij informacijske tehnologije, poleg tega pa je še prezgodaj, da bi bili na voljo zaključeni projekti.

Zeleni in digitalni prehod

V programu Erasmus+ je povsem upravičeno močno v ospredju fizična mobilnost, kar pa je treba uravnotežiti z blažitvijo podnebnih sprememb. Nedvomno so bili sprejeti ukrepi za večje število zelenih potovanj in na voljo so višje stopnje plačil za okolju prijaznejše načine potovanja.

Poročevalec pozdravlja prizadevanja za digitalno preobrazbo, zlasti z večjimi prizadevanji za

Erasmus brez papirja in uvedbo evropske študentske izkaznice. Posebno pomembna je povezava upravljanja programov in sodelovanja posameznikov s pobudo za elektronsko identifikacijo. Vendar izvajanje ne poteka tako hitro, kot je bilo prvotno načrtovano. Poročevalec poziva Komisijo, naj izboljša digitalne procese, postopke in orodja ter poveča interoperabilnost med različnimi orodji, ki so na voljo.

Spodbujanje sodelovanja mladih in demokratičnih vrednot

Namen programa Erasmus+ je opolnomočiti mlade, da bi se aktivno vključili v svoje skupnosti, sodelovali v procesih odločanja in prispevali h krepitvi močnega občutka za demokratične vrednote in aktivno državljanstvo. V projektih se spodbujajo kritično mišljenje, medijska pismenost in sodelovanje mladih v demokratičnih procesih.

Raziskave kažejo, da sodelovanje v programu Erasmus+ izboljšuje razumevanje evropskih vrednot in podporo zanje. V skladu s študijo študentske mreže Erasmus (ESN) se študenti po izkušnji s programom Erasmus+ bolj identificirajo kot državljani sveta in bolj istovetijo z EU, ne da bi pri tem izgubili povezanost s svojimi državami in regijami. Državljska udeležba in sodelovanje v demokratičnem življenju je ena novih prednostnih nalog programa, saj bo ključni ukrep 2 bolj osredotočen na skupne vrednote, državljansko udeležbo in sodelovanje, a napredek še ni viden. Na splošno ukrepi Erasmus+ na področju državljanske vzgoje nimajo sistemskega učinka. Če bi državljanska udeležba postala prednostna naloga pri izkušnjah z učno mobilnostjo v visokem šolstvu, bi to prispevalo k doseganju ciljev iz evropske strategije za univerze. Poleg tega bi bil to sestavni del horizontalnih prednostnih nalog vključevanja in sodelovanja v demokratičnem življenju programa. Erasmus+ bi moral promovirati tudi evropske volitve leta 2024 in spodbujati udeležbo.

3.6. Proračun

Ocenjeni skupni proračun, ki je na voljo za obdobje 2021–2027, znaša 26,51 milijarde EUR, sestavljen je iz 24,57 milijarde EUR po tekočih cenah in „dodatka” v višini 1,938 milijarde EUR po tekočih cenah iz prihodkov Komisije od glob. Večji del proračuna (do 83 %) je namenjen izobraževanju in usposabljanju. V primerjavi s predhodnim programom se je proračun za Erasmus+ skoraj podvojil, kar je nedvomno dobrodošel napredek, vendar se ni potrojil, kot je prvotno zahteval Evropski parlament. Podvojitvev proračuna pa je sovpadla z naraščajočo inflacijo.

Poročevalec predlaga, naj bodo letna proračunska sredstva bolj enakomerno porazdeljena po programskih letih, zlasti za dobro uveljavljene dejavnosti.

Opaziti je tudi, da se je v sedanjem programskem obdobju zmanjšalo število mladinskih organizacij, ki prejemajo centralizirana nepovratna sredstva Erasmus+, ki jih neposredno upravlja agencija EACEA.

Opozoriti je treba, da ima športni sektor zelo omejena sredstva, kar omejuje možnosti za mobilnost, razvoj inovacij in čezmejno sodelovanje. Zagotoviti je treba tudi sinergije s programom EU za zdravje 2021–2027.

Proračun, ki je na voljo za ukrepe na področju učenja in izobraževanja odraslih, je vse manj predvidljiv. Sedanji skupni znesek in delež, ki ga predstavlja, tj. 5,8 % celotnega proračuna za izobraževanje in usposabljanje, ne zadošča za doseganje 60-odstotne udeležbe odraslih v učenju in izobraževanju odraslih do leta 2030. Pri tem je treba upoštevati pomanjkanje

strukturnih sredstev za učenje in izobraževanje odraslih na nacionalni in regionalni ravni v Evropi, kar povzroča visoko stopnjo odvisnosti od financiranja EU za projekte.

3.7. Administracija programa

Kot rešitev za pretekle očitke, da je program pretirano birokratski, je bilo v okviru Erasmus+ za obdobje 2021–2027 uvedenih več ukrepov za poenostavitev, kot so dvostopenjski predlogi, pavšalni zneski in partnerstva manjšega obsega, kar so deležniki v celoti pozdravili. Veliko je bilo storjenega za večjo jasnost pri ciljih razpisov in njihovem objavljanju.

Z vidika upravičencev in nacionalnih agencij pa obstajajo številne pomanjkljivosti, na primer obremenjujoč postopek registracije, obrazci za prijavo in drugi postopki, v katerih se zahteva veliko podrobnosti, ki jih manjši subjekti in posamezniki težko zagotovijo brez posebne podpore.

Poleg tega nacionalne agencije nimajo dovolj podpore ali smernic s centralne ravni, kar ovira postopke vrednotenja in poročanja ter povzroča neskladnosti med nacionalnimi agencijami. Predvsem pa so težava orodja informacijske tehnologije.

Zahteva za stalno poročanje upravičence zelo obremenjuje in jim jemlje dragocen čas pri izvajanju projekta. To zahtevo je treba ponovno preučiti v preostalem programskem obdobju in prihodnjem programu.

Poročevalec zato toplo priporoča poenostavitev upravnih zahtev na vseh ravneh in v vseh fazah, vključno s fazo prijave. Sedanje razmere malim upravičencem nedvomno preprečujejo, da bi se prijavi za ključni ukrep 1 (KU1), npr. mladinske izmenjave, kot tudi za mala partnerstva v okviru ključnega ukrepa 2, ki so posebej namenjena manjšim organizacijam.

Težave z informacijsko tehnologijo

Čeprav je digitalizacija osrednja prednostna naloga v programu, počasen napredek digitalnih orodij, predvidenih za podporo pri izvajanju programa, ne izpolnjuje vseh pričakovanj, kar negativno vpliva na sodelovanje in izvajanje programa. Prav tako ovira potrebno zbiranje podatkov in spremljanje ter na koncu pomeni veliko tveganje za splošni ugled programa.

Poročevalec odločno poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo obstoječa digitalna orodja in sistemi, ki se uporabljajo za upravljanje in izvajanje programa, uporabniku prijazni. Delovati bi morali pravilno in v polnem obsegu. Komisijo poziva, naj nemudoma obravnava resne stalne težave v zvezi z orodji IT v okviru Erasmus+ in jih pred njihovo nadaljnjo uporabo preizkusi v dovolj velikem obsegu. Opozarja, da podobne težave z orodji IT obstajajo tudi v drugih programih, ki jih financira EU, vključno z evropsko solidarnostno enoto in Ustvarjalno Evropo.

3.8. Sodelovanje in sinergije

EU si dejavno prizadeva za krepitev sodelovanja in ustvarjanje sinergij med Erasmus+ in drugimi pobudami, programi in instrumenti financiranja EU. Cilj teh prizadevanj je povečati učinek in učinkovitost naložb EU v izobraževanje, usposabljanje, mlade, raziskave, inovacije in regionalni razvoj. Vendar je še veliko možnosti za izboljšave, pri čemer je treba olajšati interoperabilnost programov tako na nacionalni kot na centralni ravni (Evropska komisija).

Prav tako je treba izboljšati povezanost med centraliziranimi in decentraliziranimi ukrepi v programu.

3.9. Sodelovanje med Evropsko komisijo, agencijo EACEA in nacionalnimi agencijami

Agencija EACEA je odgovorna za večino centralizirane administracije. Za izvajanje projektov (npr. zaveznitva evropskih univerz) sta potrebna dobra komunikacija in usklajevanje med agencijo EACEA in nacionalnimi agencijami, kar za zdaj še ni vzpostavljeno. Leta 2023 so agencija EACEA in nacionalne agencije podpisale memorandum o soglasju, vendar to še ni prineslo izboljšanja. Z več usklajevanja med nacionalnimi agencijami, ki bi ga vodila in spremljala Evropska komisija, bi se povečala doslednost pri razlagi pravil med nacionalnimi agencijami, izboljšali pa bi se tudi standardizacija in kakovost ocen. Evropska komisija bi morala zagotoviti, da nacionalne agencije in njihovi ocenjevalci dobro razumejo razliko med nepovratnimi sredstvi za projekte in nepovratnimi sredstvi za poslovanje. Očitno cilj krepitve zmogljivosti, ki je povezan z nepovratnimi sredstvi za poslovanje in na podlagi katerega se ta razlikujejo od nepovratnih sredstev za projekte, ni jasno razumljen.

3.10. Pobuda Evropske univerze

Zaradi osrednjega mesta pobude Evropske univerze je prišlo do večje pozornosti in dialoga na nacionalni in institucionalni ravni o odpravi preostalih ovir za mednarodno sodelovanje v visokem šolstvu. Nekatere države članice so že uvedle dolgo pričakovane zakonodajne spremembe, ki bodo koristile ne le zaveznitvom, ki sodelujejo v pobudi, ampak tudi drugim oblikam sodelovanja in visokošolskim ustanovam zunaj obstoječih zaveznitv. Kljub temu se je treba izogibati hitremu postopku za financiranje obstoječih zaveznitv, da bi bil sistem pošten in pravičen za vse.

Pri nadaljnjem razvoju pobude Evropske univerze bi se morala v celoti upoštevati prihodnja ločena ocena pobude. Razvoj bi moral temeljiti na dobrem okviru za spremljanje, da se nadgrajuje to, kar je delovalo dobro, ter oceni, kaj ni. Ponovno bo treba preučiti in umeriti vse večje število splošnih ciljev.

Evropske univerze je treba še naprej podpirati in razvijati v okviru programa Erasmus+, vendar ne na račun drugih oblik sodelovanja, ki so enako pomembne za podporo ciljno usmerjenim inovacijam in razvoju praktičnih rešitev ter podpirajo širšo udeležbo visokošolskih ustanov v programu Erasmus+.

4. Zaključek

Med prednostmi programa Erasmus+ za obdobje 2021–2027 je njegovo mesto krovnega programa, ki je prestal preskus časa (več kot 35 let, če upoštevamo še program Erasmus) in je zdaj postal svetovno priznana blagovna znamka. V skladu s tem poročevalec vztraja, da mora vizualna blagovna znamka programa Erasmus+ ohraniti jasno povezavo z EU.

Koristi programa Erasmus+ močno presegajo formalno izobraževanje. Na splošno sodelovanje v programu ponuja številne prednosti, od osebne rasti in kulturne obogatitve do večje zaposljivosti, boljše celostne izobrazbe ter bolj medsebojno povezane in vključujoče

Evrope. Program udeležencem omogoča vzpostavitev mrež in trajnih prijateljstev z vrstniki izven njihovega neposrednega kroga.

Jasno je, da so za velik potencial programa Erasmus+ potrebna zadostna sredstva v prihodnje, da bi lahko še naprej daljnosežno vplival na posameznike in družbe po vsej Evropi in zunaj nje.

Rezultati ocene Parlamenta kažejo, da je za prihodnji uspeh programa bistveno, da tehnična vprašanja ne bi ogrozila učinkovitosti, in da je nujno potrebna nadaljnja poenostavitev programa.

Prihodnja vmesna ocena večletnega finančnega okvira naj bi bila zaključena do konca leta 2024 in naj bi ponudila nadaljnje vpoglede v dosežke in pomanjkljivosti sedanjega programa.

V prvi vrsti mora biti Erasmus+ program, ki je blizu ljudem in dostopen vsem.

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izvajanju programa Erasmus+ za obdobje 2021–2027 (2023/2002(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Erasmus+, programa Unije za izobraževanje in usposabljanje, mladino ter šport, ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1288/2013¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. septembra 2020 o učinkovitih ukrepih za bolj „zelena“ programa Erasmus+ in Ustvarjalna Evropa ter evropsko solidarnostno enoto²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. novembra 2021 o evropskem izobraževalnem prostoru: skupni celostni pristop³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. novembra 2021 o športni politiki EU: ocena in možne poti naprej⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2022 o vzpostavitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 – mikrokvalifikacije, individualni izobraževalni računi in učenje za trajnostno okolje⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. junija 2022 o izvajanju ukrepov za vključevanje v okviru Erasmus+ 2014–2020⁶,
- ob upoštevanju študije z naslovom *EU funding programmes 2021–2027 in culture, media, education, youth and sports: first lessons, challenges and future perspectives – Erasmus+* (Programi financiranja EU 2021–2027 na področjih kulture, medijev, izobraževanja, mladine in športa: prve izkušnje, izzivi in prihodnje perspektive – Erasmus+), ki jo je 11. septembra 2023 objavil Generalni direktorat za notranjo politiko Unije⁷;
- ob upoštevanju študije z naslovom *Early implementation of four 2021-2027 EU programmes: Erasmus+, Creative Europe, European Solidarity Corps and Citizens, Equality, Rights and Values (Strand 3)* (Zgodnje izvajanje štirih programov EU za obdobje 2021–2027: Erasmus+, Ustvarjalna Evropa, evropska solidarnostna enota ter program Državljeni, enakost, pravice in vrednote (sklop 3)), ki jo je 20. julija 2023

¹ UL L 189, 28.5.2021, str. 1.

² UL C 385, 22.9.2021, str. 2.

³ UL C 205, 20.5.2022, str. 17.

⁴ UL C 224, 8.6.2022, str. 2.

⁵ UL C 479, 16.12.2022, str. 65.

⁶ UL C 32, 27.1.2023, str. 58.

⁷ Študija – *EU funding programmes 2021–2027 in culture, media, education, youth and sports: first lessons, challenges and future perspectives: Erasmus+*, Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko, tematski sektor B – strukturna in kohezijska politika, 11. september 2023.

objavil Generalni direktorat za notranjo politiko Unije⁸;

- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku odobritve samoiniciativnih poročil in Priloge 3 k navedenemu sklepu,
- ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A9-0413/2023),
- A. ker je Erasmus+ (v nadaljnjem besedilu: program) vodilni program EU, ki podpira izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport v Evropi in zunaj nje;
- B. ker je program bistven za spodbujanje evropskega občutka pripadnosti in razumevanja med različnimi kulturami, kar omogoča krepitev evropske identitete, ki obstaja poleg nacionalnih identitet;
- C. ker ima program za obdobje 2021–2027 ocenjen skupni proračun v višini 26,2 milijarde EUR in se močno osredotoča na vključevanje, zeleni in digitalni prehod ter spodbujanje sodelovanja mladih v demokratičnem življenju;
- D. ker je pobuda Evropske univerze precej uspešnejša in daljnosežnejša, kot je bilo sprva predvideno; ker je cilj do sredine leta 2024 oblikovati 60 zavezništev evropskih univerz, ki bi vključevala več kot 500 visokošolskih ustanov;
- E. ker povpraševanje po programu močno presega razpoložljiva finančna sredstva, kar negativno vpliva na udeležbo in število projektov, ki jih je mogoče financirati;
- F. ker program prispeva k zmanjšanju neenakosti ter izboljšanju socialne kohezije in enakosti spolov na evropski ravni in ravni držav članic, saj se vse bolj osredotoča na učno mobilnost, ki je dostopna vsem, zlasti ljudem z manj priložnostmi in manjšim organizacijam;
- G. ker imajo uradniki za vključevanje pomembno vlogo pri spodbujanju raznolikosti in vključevanja v Erasmus+;
- H. ker sodelovanje posameznikov z manj priložnostmi, učečih se odraslih, mladih, državljanov tretjih držav ter manjših partnerstev in organizacij še vedno ovirajo velike upravne zahteve;
- I. ker se cilji programa uresničujejo s tremi ključnimi ukrepi, in sicer „učna mobilnost posameznikov“ (KU1), „sodelovanje med organizacijami in institucijami“ (KU2) ter „podpora razvoju politik in sodelovanju“ (KU3);
- J. ker naraščajoči življenjski stroški, visoka stopnja inflacije in drugi izzivi dodatno obremenjujejo proračun programa;
- K. ker se študenti z nižjimi dohodki soočajo z večjimi ovirami pri sodelovanju v študijski mobilnosti Erasmus+; ker zaradi vse višjih najemnin in pomanjkanja študentskih nastanitev študenti težko najdejo cenovno dostopno nastanitev, težave pa so se v zadnjih

⁸ Študija – *Early implementation of four 2021-2027 EU programmes: Erasmus+, Creative Europe, European Solidarity Corps and Citizens, Equality, Rights and Values (Strand 3)*, Evropski parlament, Generalni direktorat za parlamentarne raziskovalne storitve, 20. julij 2023

letih še povečale;

- L. ker negotovosti ali zamude, kar zadeva časovni okvir sklepanja pogodb in izplačil upravičencem, povečujejo njihovo upravno breme in otežujejo finančno načrtovanje, kar še posebno negativno vpliva na male organizacije in tiste, ki v programu sodelujejo prvič, to pa ogroža cilje glede doseganja vključevanja in raznolikosti;
- M. ker je program gonilna sila evropskega izobraževalnega prostora in bi se moral še naprej odzivati na prihodnje trende v izobraževanju, da bi sledil družbenim in tehnološkim spremembam;
- N. ker strokovno izpopolnjevanje mladinskih delavcev pozitivno vpliva na kakovost projektov v okviru programa Erasmus+ in ker razlike v statusu mladinskih delavcev v različnih državah članicah ovirajo razvoj projektov v mladinskem sektorju programa;

Sedanje stanje in uspehi

1. poudarja, da se program osredotoča na vse večjo raznolikost ukrepov, vključno z vseživljenjskim učenjem, boljšim vključevanjem ljudi z manj priložnostmi⁹ in odpravo ovir za učno mobilnost, zlasti pomanjkanjem samodejnega priznavanja kvalifikacij in finančnimi ovirami;
2. priznava, da obstoječa struktura dobro deluje in uspešno združuje prej ločene programe ter tako zagotavlja dober ekosistem financiranja;
3. priznava pomen zadostne raznolikosti ukrepov namesto enotnega pristopa za vse;
4. ceni „učecho se skupnost“, ki jo je ustvaril Erasmus+ in jo sestavljajo udeleženci, upravičenci, deležniki, nacionalne agencije in institucije EU;
5. pozdravlja podpis memoranduma o soglasju med Evropsko izvajalsko agencijo za izobraževanje in kulturo ter nacionalnimi agencijami; poudarja, kako pomembno je izboljšati in vzdrževati konstruktivno in sodelovalno komunikacijo med tema stranema;
6. pričakuje, da bo memorandum o soglasju med Evropsko izvajalsko agencijo za izobraževanje in kulturo ter nacionalnimi agencijami prinesel oprijemljive izboljšave, ki bodo omogočile izmenjavo dobre prakse ter pojasnile vloge in odgovornosti, s čimer bi dosegli doslednost, skladnost in učinkovito komunikacijo nacionalnih agencij;
7. poudarja, da so se učna mobilnost in partnerstva manjšega obsega izkazali za zelo učinkovite dejavnosti za doseganje širše javnosti po vsej Evropi, saj glede na število posameznih udeležencev prinašajo veliko vrednost glede na vložen denar;
8. priznava, da sta učna mobilnost in usposabljanje osebja močna spodbujevalca mobilnosti med učenci;
9. je seznanjen, da so različni sektorji in deležniki zelo dobro sprejeli horizontalne prednostne naloge programa;

⁹ Za opredelitev pojma „ljudje z manj priložnostmi“ gl. člen 2(25) Uredbe (EU) 2021/817.

10. pozdravlja željo po digitalni preobrazbi programa in možnostih digitalnega učenja;
11. poudarja, da se lahko te oblike uporabljajo kot dragoceno dopolnilo fizični mobilnosti v posebnih okoliščinah, vendar ne zagotavljajo enake kakovosti izkušenj in koristi niti niso nadomestilo za smiselno interakcijo na terenu;
12. pozdravlja sprejete ukrepe za povečanje obsega zelenih potovanj in dejstvo, da se za okolju prijaznejše načine potovanja zagotovijo višje stopnje financiranja; spodbuja še večja prizadevanja za uresničitev tega cilja, čeprav to ne bi smelo postati ovira za dostop do programa na območjih, kjer zelene možnosti še niso dostopne;
13. priznava, da so novi vodilni ukrepi pokazali svojo dodano vrednost;
14. priznava, da so visokošolske ustanove pozdravile pobudo Evropske univerze in njeno osrednjo vlogo pri spodbujanju prizadevanj za odpravo ovir mednarodnemu sodelovanju v visokem šolstvu; poudarja, da so projekti mobilnosti, oblikovanje skupnih učnih načrtov in sodelovanje na področju raziskav med univerzami v Evropi ključnega pomena za obravnavanje potreb na strateških področjih; poudarja, da je pobuda pomembna za evropsko strategijo za univerze;
15. pozdravlja ukrepe, sprejete za oblikovanje oznake skupne evropske diplome in skupnih evropskih diplom;
16. pozdravlja nove priložnosti, ki jih ponujajo učiteljske akademije;
17. pozdravlja novoustanovljene centre poklicne odličnosti in ugotavlja, da ima njihova uspešna uvedba ključno vlogo pri posodobitvi poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi;
18. ugotavlja, da se je pobuda DiscoverEU, ki jo je predlagal Parlament, dobro uveljavila ter postala priljubljena in lahko dostopna neformalna učna dejavnost, ki mlade, tudi tiste z manj priložnostmi, približuje EU in spodbuja njihovo prihodnje vključevanje v druge projekte EU;
19. poudarja, da so se centralizirani ukrepi na področju športa, ki jih upravlja Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo (EACEA), izkazali za koristne pri spodbujanju evropske razsežnosti v športu; priznava, da uvedba mobilnosti v letu 2023 kot decentraliziranega ukrepa spodbuja izmenjavo športnega osebja in trenerjev;
20. opozarja, da je bila kljub odloženemu začetku programa absorpcija proračuna za obdobje 2021–2022 skoraj 100-odstotna;
21. je seznanjen z nujnimi prilagoditvami zaradi pandemije, začasnim zmanjšanjem sredstev za učno mobilnost ter večjim financiranjem sodelovanja in partnerstev za inovacije;
22. ceni hiter odziv in večjo prožnost programa za podporo ukrajinskim študentom, učiteljem, vzgojnim delavcem in izobraževalnim ustanovam;
23. ugotavlja, da so se nekateri postopki za prijavo izboljšali, saj so postali enostavnejši in učinkovitejši;

24. poudarja, da so stopnje napak v primerjavi z drugimi programi financiranja EU zelo nizke, zlasti glede na zapletenost programa;
25. poudarja, da so vse zainteresirane države, ki izpolnjujejo zahteve programa, vključno s Švico in Združenim kraljestvom, dobrodošle, da se pridružijo programu in tako prispevajo k evropski učni mobilnosti; podpira sodelovanje organizacij civilne družbe iz pridruženih držav;

Izzivi in težave

26. poudarja, da udeležence v projektih mobilnosti med drugim najbolj odvrta nezadostna nepovratna sredstva za kritje stroškov učne mobilnosti in zamude pri plačilih;
27. obžaluje, da številni mladi z manj priložnostmi zaradi finančnih ali drugih ovir ne morejo dlje časa bivati v tujini;
28. priznava, da so imele nacionalne agencije težave s postopkom priprave nacionalnih načrtov za vključevanje in raznolikost;
29. obžaluje, da zapleteni upravni postopki v vseh fazah znatno ovirajo sodelovanje novih akterjev in manjših organizacij, zlasti v šolskem in mladinskem sektorju, sektorju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter v športnem sektorju in izobraževanju odraslih;
30. obžaluje, da je prijava za financiranje v okviru programa Erasmus+ še vedno zamudna in da se prijavitelji pogosto ne morejo prijaviti brez zunanje podpore, kar od sodelovanja odvrta manjše organizacije, obenem pa koristi svetovalnim podjetjem za pripravo projektov;
31. izraža zaskrbljenost, ker je skoraj tretjina študentov, vključenih v visokošolsko mobilnost, poročala, da jim niso bile priznane vse kreditne točke, in poziva k sprejetju ukrepov za usklajevanje s cilji, določenimi v listini Erasmus za terciarno izobraževanje; poudarja, da to ovira oblikovanje resničnega evropskega izobraževalnega prostora in pomeni veliko oviro za študente, ki so odvisni od pravočasnega zaključka študija;
32. obžaluje, da se premalo spodbujajo partnerstva med šolami in neprofitnimi organizacijami, ki imajo znanje za pomoč učiteljem pri dostopu do kakovostne učne mobilnosti;
33. meni, da bi bilo že treba začeti priznavati poklicno izobraževanje in usposabljanje kot pot, ki je enakovredna akademskemu študiju; poleg tega je zaskrbljen zaradi še vedno prisotnih ovir za nemoteno mobilnost v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, kot so politike, razdrobljene med nacionalno ravno in ravno Unije;
34. obžaluje nezadostno financiranje centrov poklicne odličnosti, čeprav je po teh centrih veliko povpraševanje;
35. je razočaran zaradi nizke stopnje sodelovanja pri dejavnostih učenja in izobraževanja odraslih glede na njihov pomen;

36. pozdravlja pristop pavšalnih zneskov, ki se uporablja pri projektih sodelovanja, saj številni upravičenci priznavajo, da je to učinkovit ukrep za poenostavitev; vendar ugotavlja, da lahko zahteva po „stalnem poročanju“ pomeni breme, zlasti za manjše organizacije;
37. obžaluje, da se je v letu 2022 drastično zmanjšalo število upravičencev do centraliziranih nepovratnih sredstev za poslovanje mladih, kar je močno vplivalo na mladinski sektor civilne družbe, ki ga vodijo prostovoljci in ga je že prizadela pandemija covid-19;
38. prav tako obžaluje znatno nižje število uspešnih prijav mladinskih in prostovoljskih organizacij za centralizirana nepovratna sredstva, zlasti v okviru projekta Evropska mladina skupaj in sodelovalnih partnerstev na področju mladih v okviru ključnega ukrepa 2, ter posledično zmanjšanje proračuna za ta ukrep v letu 2023;
39. ugotavlja, da ima športni sektor Erasmus+ na nekaterih področjih zelo omejena sredstva, zlasti za organizacijo dogodkov in prireditev, kar omejuje njegov obseg;
40. globoko obžaluje počasen in nepopoln razvoj infrastrukture IT ter nepravilno delovanje teh orodij, kot sta modula za upravičence in upravljanje projektov ter spletno orodje za jezikovno pomoč, kar povečuje delovno obremenitev vseh, ki sodelujejo pri izvajanju programa, odvrča nove akterje od sodelovanja in spodkopava željo programa za povečanje udeležbe; ugotavlja, da to ovira optimalno izvajanje, povzroča tveganje za pomanjkljivo in nepopolno dokumentacijo programa in njegovega spremljanja ter ogroža razvoj na podlagi izkušenj v prihodnosti, in nadalje ugotavlja, da obstajajo podobne težave z orodji IT v drugih programih, ki jih financira EU, vključno z evropsko solidarnostno enoto;
41. obžaluje, da težave z informacijsko tehnologijo močno vplivajo tudi na razpoložljivost podatkov, kar je bistveno za vmesni pregled, zaradi česar je potrebna bistveno strožja metodologija ocenjevanja, povečuje pa se tudi upravno breme;
42. poudarja, da je treba resno obravnavati vpliv umetne inteligence, saj so jo nepoštene akterji že uporabili, lahko pa bi tudi razbremenila nacionalne agencije in izboljšala zbiranje podatkov;
43. opozarja, da so različne nacionalne agencije nedosledne pri pričakovanjih glede poročanja, rezultatih ocenjevanja in splošni izmenjavi informacij, kar vodi do različnih standardov izvajanja za upravičence in vpliva na enakost pri delovanju programa;
44. je zaskrbljen zaradi pomanjkanja strokovnih delavcev in prostovoljcev za izvajanje programa in zahteva pojasnilo, ali to vpliva na črpanje sredstev;

Izboljšanje sedanjega in oblikovanje prihodnjega programa Erasmus+

45. poziva Komisijo, države članice, nacionalne organe in nacionalne agencije, naj zagotovijo, da bo Erasmus+ ostal blizu ljudem in da bo še naprej „program državljanov“ po načelu od spodaj navzgor, ki ponuja kakovostno izobraževanje in možnosti za mobilnost mladih in učečih se vseh starosti;
46. poudarja, da je glavni namen programa Erasmus+ širok in presega potrebe trga dela;

47. poziva, naj se program poenostavi na vseh ravneh, pri čemer naj se oceni, ali je mogoče združiti obstoječe (pod)ukrepe, ter naj ta vodilni program EU ne bo preobremenjen z novimi nalogami in pobudami, ki bi zameglile njegov glavni cilj;
48. poziva Komisijo, naj odpravi vse ovire, vključno s finančnimi, jezikovnimi in upravnimi ovirami, kot so tiste, ki jih povzročajo nova orodja IKT, da bi dosegli resnično vključujoč program, ki sprejema različnost, ne da bi pri tem zmanjšali število štipendij, ki so na voljo upravičencem;
49. vztraja, da bi bilo treba digitalna orodja optimizirati najpozneje do leta 2025, da bi vzpostavili uporabniku prijazno, dostopno, zanesljivo, hitro in učinkovito okolje, v katerem se bo spoštovalo varstvo podatkov;
50. poudarja, da so težave z infrastrukturo informacijske tehnologije, ki so se pojavile v sedanjem programskem obdobju, nesprejemljive; poziva Komisijo, naj stabilizira obstoječa orodja informacijske tehnologije in jih ne spreminja z vsakim novim programskim obdobjem, ter pričakuje, da bo infrastruktura informacijske tehnologije naslednje generacije programa Erasmus+ brežhibno delovala vse od začetka, zlasti glede modula za upravičence;
51. poziva k temeljitim preskusom in posvetovanju z nacionalnimi agencijami in končnimi uporabniki, preden se uvedejo dodatne funkcije ali nova orodja informacijske tehnologije, ter naj se poskrbi za skladnost z direktivo EU o spletni dostopnosti;
52. poziva Komisijo, naj popravi omejeno preglednost in uporabnost razdelka z rezultati „Projekti, ki se financirajo v okviru te teme“ na portalu za možnosti financiranja in javnih naročil, tako da bodo lahko deležniki prenesli podatke za analizo značilnosti uspešnih in zavrženih projektov glede na organizacijo, proračunske zneske, državo, ki vodi projekt, ali vrsto projekta;
53. poziva Komisijo, naj razmisli o zaračunavanju digitalnih orodij in spletnih dejavnosti za ločeno podporo učenju, zlasti če se uporabljajo za pripravo na dejavnost, da bi se izognili previsokim predplačilom;
54. vztraja, da morata poenostavitev postopkov za prijavo in zahtev ter izboljšanje smernic, zlasti za posameznike, ostati pomembna prednostna naloga, saj pomenita oviro za program; poudarja, da neustreznosti pogosto najbolj prizadenejo mlade udeležence, ki v programu sodelujejo prvič;
55. poziva k sorazmernim postopkom registracije, prijave in poročanja glede dolžine dokumentov ter k zmanjšanju upravnih in birokratskih zahtev, zlasti za nižje zneske nepovratnih sredstev;
56. poudarja, da morajo biti obrazcem za oddajo predlogov priložena jasna pravila in smernice v razumljivem jeziku; poziva nacionalne agencije, naj še izboljšajo povratne informacije, ki jih prejmejo prijavitelji;
57. poziva Komisijo, naj ponuja stalno usposabljanje projektnih referentov EACEA in osebja nacionalnih agencij ter jasno obvešča o razlagah pobud programa Erasmus+;
58. opozarja, da je zgodnje, pregledno in zanesljivo obveščanje o rokih in korakih osnova

za pravičen in enak dostop do programa;

59. poziva nacionalne agencije, da informativne sestanke o zahtevah glede poročanja organizirajo na začetku projektov; predlaga celovito revizijo poročanja in računovodstva, tako da se iste informacije ne bodo zahtevale večkrat;
60. poziva nacionalne agencije, naj svoje uradnike za vključevanje opolnomočijo za izvajanje načrtov za vključevanje in raznolikost;
61. poziva Komisijo, naj okrepi delo z deležniki glede evropskih „ciljev vključevanja“ za program in da na voljo podatke o projektih, ki vključujejo udeležence z manj priložnostmi;
62. poziva k boljšemu ravnovesju med kvantitativnimi (število upravičencev in podprtih projektov) in kvalitativnimi cilji programa ter poudarja, da mora biti večja kakovost izobraževanja še naprej v središču programa Erasmus+;
63. poziva Komisijo, naj stori več za digitalno preobrazbo programa, zlasti v zvezi z uresničitvijo „Erasmusa brez papirja“ za vse sektorje izobraževanja in usposabljanja; poziva Komisijo, naj po začetnem načrtovanju uvede evropsko študentsko izkaznico in pomaga visokošolskim ustanovam pri sprejemanju imenovanj in prepisov evidenc za digitalno učno mobilnost do leta 2025;
64. poziva k zvišanju vnaprejšnjih plačil za udeležence z manj priložnostmi in upravičencem zagotovi pravočasna plačila;
65. poziva k pogostejšim in rednim pregledom in prilagoditvam indeksa stopnje inflacije nepovratnih sredstev in stroškov na enoto, da bi jih uskladili z življenjskimi stroški, inflacijo in potrebami upravičencev;
66. poziva Komisijo in države članice, naj pomagajo pri reševanju stanovanjskega vprašanja študentov, ki sodelujejo v mobilnosti Erasmus+;
67. poziva Komisijo, naj pred koncem obdobja financiranja skupaj z zavezništvi oceni njihovo pripravljenost na samostojno delovanje, da bi ugotovili, ali potrebujejo ciljno usmerjeno podporo za doseganje samostojnosti v razumnem časovnem okviru, pa tudi za stabilizacijo in poglobitev zavezništev s prihodnjim financiranjem, povezanim s projekti;
68. poziva Komisijo, naj s sozakonodajalcema čim prej razpravlja o trajnostnem nadaljevanju zavezništev evropskih univerz kot vodilne pobude; poudarja, da morajo ta zavezništva s takšno v prihodnost usmerjeno vizijo postati vodilna sila evropskega visokošolskega izobraževanja; opozarja, da bi morala zavezništva evropskih univerz služiti kot model ter da bi morale Komisija in države članice ustvariti okvirne pogoje, ki bi bili v celoti povezani z evropskim visokošolskim prostorom in evropskim izobraževalnim prostorom, pa tudi pravni status zavezništev evropskih univerz;
69. poziva Komisijo, naj z orodji programa spodbuja prilagoditve, ki bi odprle sektorje, v katerih so ženske premalo zastopane, kot so IT, znanost, tehnologija, inženirstvo, umetnost in matematika, podjetništvo ter poklicno izobraževanje in usposabljanje, ter nato poskrbi za lažje vključevanje žensk v te segmente trga dela; predlaga, naj Komisija

- v programu spodbuja uravnoteženo zastopanost spolov;
70. poudarja, da lahko program Erasmus+ z boljšim soustvarjanjem podpira izobraževanje, da se odzove na nove družbene potrebe z metodologijami, ki spodbujajo razvoj prilagojenega nabora znanja, spretnosti, odnosov in vrednot, ter opozarja zlasti na prispevek programa k prehodu na digitalno izobraževanje;
 71. poziva k širši uporabi in jasnejšim pravilom za virtualno in mešano učenje ter vzpostavitvi infrastrukture za možnosti digitaliziranega učenja in učenja na daljavo, njihovo razširitev na druge izobraževalne sektorje, da bi omogočili lažji in prožnejši prehod ter olajšali vključevanje;
 72. predlaga vzpostavitev sinergij med programom Erasmus+ in drugimi programi večletnega finančnega okvira, da bi se financiralo izboljšanje dostopa do izobraževalnih orodij za območja in skupnosti, kjer sta povezljivost ali dostop do tehnologij slaba, podobno kot se to preizkuša v pripravljalnem ukrepu;
 73. poziva, naj se platformi eTwinning in platforma European School Education Platform v celoti in brezšivno vključita v program Erasmus+ ter bolje promovirata med učitelji in šolskim osebjem;
 74. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo evropsko razsežnost poklicnega razvoja učiteljev in njihovo mobilnost; poziva k sprejetju ureditev za nadomeščanje učiteljev ali nadomestila za čas, ki ga porabijo za projekte Erasmus+;
 75. predlaga, naj se ukrep „Jean Monnet za šole“ decentralizira, tako da ga bodo upravljale nacionalne agencije, s čimer bi šolam olajšali dostop do njega;
 76. poudarja, da je treba več sredstev nameniti priložnostim, namenjenim osnovnim šolam in učencem, saj je v večini držav programa povpraševanje zelo visoko;
 77. poziva Komisijo, naj razreši težave, ki jih povzročata količinska omejitve pri akreditiranju institucij, saj je cilj programa, da bi bil vključujoč, zlasti v zvezi s šolami, saj jih je po vsej EU zelo veliko;
 78. poziva Komisijo, naj preuči, kako bi bilo mogoče vzpostaviti in spodbujati sinergije med programom Erasmus+, drugimi programi večletnega finančnega okvira in Strategijo EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja (2021–2030), da bi srednje šole imele boljši dostop do mreže spominskih obeležij holokavsta, njihovi učenci pa bi imeli v času šolanja možnost obiskati vsaj enega od teh krajev v Evropi;
 79. poziva Komisijo, naj objavi razpis za projekte, ki bi srednješolcem omogočili obisk kraja, povezanega z grozodejstvi, ki so jih zagrešili totalitarni režimi v Evropi;
 80. poziva Komisijo, naj v okviru programa Erasmus+ objavi razpise za zbiranje predlogov za podporo šolam v boju proti vsem oblikam ustrahovanja in diskriminacije ter za okrepitev šolskega psihološkega svetovanja;
 81. poziva Komisijo, naj spodbuja vlogo programa pri krepitvi občutka pripadnosti, državljske udeležbe, boljšega razumevanja Unije in podpore evropskim vrednotam ter

- zagotovi, da bo program resnično spodbujal evropsko demokracijo;
82. poziva Komisijo, naj uvede komponento državljske vzgoje EU v šolske in zunajšolske dejavnosti, povezane z učno mobilnostjo, ki se potrjujejo z mikrodokazili, razvijajo aktivno državljanstvo in vključujejo nediskriminacijo;
 83. pozdravlja učno komponento ukrepa ter poziva Komisijo, naj oceni njegove rezultate, da bi okrepila izobraževalno razsežnost z vzpostavitvijo močnejših sinergij med učno mobilnostjo in pobudo DiscoverEU;
 84. poziva k razvoju pobude DiscoverEU, da bi spodbudili bolj vključujoče delovanje;
 85. predlaga razmislek o kvotah vstopnic za skupinska potovanja, saj ima lahko prestrogo vztrajanje, da morajo biti vsi člani skupine stari natanko 18 let, da bi se lahko uvrstili med skupine DiscoverEU, nasprotni učinek od zelenega;
 86. poziva Komisijo, naj oceni možnosti za bolj integriran pristop k dejavnostim mladih v vseh programih EU, pri čemer naj izhaja iz izkušenj evropskega leta mladih 2022 ter posvetovanj z mladimi deležniki o zasnovi, izvajanju in oceni nepovratnih sredstev in instrumentov na področju mladine;
 87. poziva Komisijo, naj program bolje uskladi s strategijo EU za mlade, 11 cilji mladih in rezultati mladinskega dialoga EU; poziva k boljši opredelitvi ciljev in vlog projektov v okviru ključnega ukrepa 2 na področju mladih na način, ki bo krepil mladinsko delo, poklicni razvoj mladinskih delavcev in neformalno izobraževanje;
 88. poziva agencijo EACEA in nacionalne agencije, naj oblikujejo komunikacijsko strategijo, ki bo nagovarjala nove mladinske organizacije, zlasti tiste, ki jih vodijo mladi z manj priložnostmi ali ki delajo z mladimi z manj priložnostmi, ter jih dodatno podprejo pri pripravi projektnih predlogov in krepitvi zmogljivosti z uporabo mreže SALTO (Support, Advanced Learning and Training Opportunities for Youth – podpora ter priložnosti za napredno učenje in usposabljanje mladih);
 89. opozarja, da mora biti na voljo dovolj sredstev za manjša partnerstva v vseh sektorjih programa, da bi manjšim organizacijam in manj izkušenim olajšali vstop v program in jim ponudili resnično razvojno perspektivo;
 90. vztraja, da je program bistven za oblikovanje evropskega izobraževalnega prostora, in poziva k večjim sinergijam s programom evropske solidarnostne enote; poziva Komisijo in države članice, naj uvedejo odprto metodo usklajevanja za vzajemno priznavanje kompetenc, pridobljenih v obdobju evropske mobilnosti ali državljskega udejstvovanja;
 91. predlaga, naj program bolj podpira ukrepe, kot so individualni učni računi in mikrodokazila, ki izboljšujejo prepustnost izobraževalnih sistemov;
 92. poudarja, da je treba spodbujati mobilnost študentov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, med drugim zato, da bi dosegli mlade z manj priložnostmi; poziva države članice, naj razvijajo sinergije med programom Erasmus+ in drugimi programi financiranja, da bi olajšali učno mobilnost med učenci poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter nizkokvalificiranimi delavci in izboljšali teritorialno in regionalno

- sodelovanje;
93. poziva k razvoju posebnega spletnega orodja, prilagojenega potrebam učiteljev, inštruktorjev in učencev v začetnem in nadaljevalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju, saj so se sedanja orodja izkazala za nezadostna;
 94. poziva Komisijo, naj s sozakonodajalcema čim prej razpravlja o svoji viziji glede trajnostnega nadaljevanja centrov poklicne odličnosti kot vodilne pobude;
 95. poziva k celostnemu izobraževalnemu pristopu v okviru centrov poklicne odličnosti ter poziva države članice, naj poskrbijo, da bodo ti centri postali gonilna sila razvoja skupnih evropskih kvalifikacij, učnih načrtov in diplom na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja;
 96. poziva Komisijo, naj preuči status učencev poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki so vključeni v mobilnost; vztraja, da morajo organizacije, ki gostijo vajence, podpisati listino o kakovosti v skladu z listino Erasmus za terciarno izobraževanje, ter poziva k boljšemu spremljanju delovnih pogojev in ustreznemu plačilu posameznikov, ki sodelujejo v programu Erasmus+ kot vajenci;
 97. predlaga, naj program še naprej podpira projekte, ki spodbujajo najrazličnejša znanja in spretnosti, vključno z obrtniškimi, zato da bi jih ohranili;
 98. poziva Komisijo, naj ponovno razmisli o svoji strategiji učenja odraslih v sodelovanju z nacionalnimi agencijami in ustreznimi deležniki glede na cilj, da bo do leta 2030 60 % odraslih vključenih v učenje in izobraževanje odraslih;
 99. poziva Komisijo, naj poveča prepoznavnost podpore, ki je na voljo za dejavnosti učenja in izobraževanja odraslih; predlaga, naj se neporabljena sredstva ne preusmerijo takoj v druge ukrepe, temveč se uporabijo za sodelovanje na področju izobraževanja odraslih in za lažje vključevanje v mobilnost odraslih učencev z manj priložnostmi, in sicer s kampanjami ozaveščanja, enostavnimi vlogami in večjimi sinergijami z Evropskim socialnim skladom plus v državah članicah;
 100. poziva Komisijo, naj izboljša obveščanje o sredstvih za šport, ki so na voljo v okviru programa Erasmus+, in njihovo promocijo; poziva k večji zastopanosti športnih združenj v izbranih projektih, saj so med upravičenci pogosto prekomerno zastopane nešportne organizacije, kot so nevladne organizacije in svetovalna podjetja;
 101. poudarja, da je zmogljivost programa za podporo v kriznih razmerah neizogibno zelo omejena, zato bi morala Komisija dodatno olajšati sodelovanje med državami članicami za celovito reševanje skupnih izzivov, da program ne bi bil preobremenjen;
 102. poziva Komisijo in nacionalne agencije, naj si prizadevajo, da morebitni udeleženci, ki so državljani tretjih držav in zakonito prebivajo v EU, ne bi imeli težav med postopkom prijave, s čimer bi program postal resnično vključujoč;
 103. poudarja, da je sodelovanje z nepridruženimi tretjimi državami lahko zelo zahtevno, in poziva Komisijo, naj sistematično spremlja, izboljšuje in krepi mednarodno razsežnost programa;

104. poziva, naj se več pozornosti nameni vprašanjem v zvezi z mednarodno razsežnostjo programa, kot so pravila o varstvu podatkov za države, ki niso članice EU, vpliv geopolitičnih vprašanj in vprašanja glede vizumov;
105. poziva Komisijo, naj pri oblikovanju naslednje generacije programa Erasmus+ poskrbi za njegovo potrebno prožnost, hkrati pa zagotovi enotnost in ustrezen nadzor, tudi s strani Parlamenta;
106. vztraja, da so nacionalne agencije, upravičenci in drugi deležniki, vključno z mladimi, ter Parlament dejavno vključeni v stalen, na dialogu temelječ proces za optimizacijo sedanje in naslednje generacije programa; predlaga, naj Komisija preuči, kako bi lahko orodja umetne inteligence pomagala pri ocenjevanju programa ter pri še jasnejšem vpogledu v potrebe in možen razvoj, ne da bi pri tem nadomestili človeško odločanje;
107. poziva Komisijo, naj ponovno oceni, ali je potrebna večja prepoznavnost neposredne povezave med EU in Erasmus+ kot njenim vodilnim programom, da bi sedanji in prihodnji upravičenci to povezavo bolje poznali;
108. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bodo sinergije med programom Erasmus+ in drugimi programi, kot sta Obzorje Evropa ali Evropski socialni sklad plus, v celoti izkoriščene ter da bo program bolje povezan z drugimi politikami EU, kot sta akcijski načrt za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 in strategija EU o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030;
109. zahteva, da nova medprogramaska skupina Generalnega direktorata Komisije za izobraževanje, mladino, šport in kulturo ter Generalnega direktorata Komisije za raziskave in inovacije pravočasno posreduje najnovejše informacije o ugotovitvah glede sinergij med programoma Obzorje Evropa in Erasmus+;
110. poudarja, da je treba pri oblikovanju politike digitalnega izobraževanja povečati sinergije med evropskim izobraževalnim prostorom, akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje in evropskim programom znanj in spretnosti;
111. poziva Komisijo, agencijo EACEA in nacionalne agencije, naj analizirajo in sistematično izvajajo konkretne ukrepe, s katerimi bi odpravili obstoječe izolirano delovanje v strukturi programa, da bi povečali sinergije med različnimi izobraževalnimi področji in akterji ter tako izboljšali prepustnost in uravnotežili program, hkrati pa ohranili razlike, ki so potrebne za učinkovit politični nadzor;
112. poziva k boljši povezanosti centraliziranih in decentraliziranih ukrepov in večji uporabi prožnih instrumentov financiranja, kot so mikro nepovratna sredstva; predlaga, da bi bilo treba glede na pozitivne izkušnje, pridobljene z mikro nepovratnimi sredstvi med pandemijo, ta ohraniti na usmerjen način;
113. poziva Komisijo, naj pri uvajanju novih upravnih ukrepov, kot so dodatna sredstva in pavšalni zneski, izvede ustrezno pilotno izvajanje in preizkušanje, da bi se izognili dodatnim upravnim oviram za upravičence;
114. poziva k dodelitvi nepovratnih sredstev za poslovanje v podporo razvoju strateških sektorjev, ki so pogosto odvisni od prostovoljcev, ter k strukturiranemu in rednemu sodelovanju med deležniki in predstavniki organizacijami upravičencev;

115. poziva, naj se izboljša kakovost ocenjevanja nepovratnih sredstev za poslovanje;
116. spodbuja večje spodbude in boljše smernice, da bo pečat odličnosti začel oprijemljivo pozitivno vplivati na program Erasmus+;
117. poziva Komisijo, naj dosledno spremlja vse znake, da akreditirani upravičenec ne spoštuje evropskih vrednot, s čimer bi poskrbela za zaupanje v vzpostavljeni mehanizem akreditacije, ter naj posledično sprejme ustrezne ukrepe, ki morajo voditi do izključitve, če so obtožbe utemeljene in jih ni mogoče takoj in trajno odpraviti; poudarja, da je potrebno strožje spremljanje v naslednjem programskem obdobju;
118. poziva Komisijo, naj bolje prepozna goljufige, kot so slamnate družbe ali dodatki za vključitev, ki dejansko ne dosežejo skupin z manj priložnostmi, in poskrbi, da bodo ukrepi, sprejeti za preprečevanje teh zlorab, preglednejši;
119. poziva k bolj postopnemu in predvidljivemu povečevanju proračuna v naslednjem programskem obdobju večletnega finančnega okvira in vztraja, da ravni financiranja od samega začetka leta 2028 ne smejo biti nižje od tistih v zadnjem letu sedanjega programa (2027), da bi zagotovili nemoteno nadaljevanje ter stabilnost ukrepov in dejavnosti programa;
120. izjavlja, da je odločen znatno povečati proračun programa Erasmus+ v programskem obdobju 2028–2034, in se zavezuje, da bo ob upoštevanju zahtev programa potrojil sedanja sredstva;
 -
 - ◦
121. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in nacionalnim agencijam Erasmus+.

PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV ALI OSEB, OD KATERIH JE POROČEVALEC PREJEL PRISPEVEK

V skladu s členom 8 Priloge I Poslovnika poročevalec izjavlja, da je pri pripravi poročila do njegovega sprejetja v odboru prejel prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
Zavod MOVIT – zavod za razvoj mobilnosti mladih, Slovenija
Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja
Švedska nacionalna agencija za program Erasmus+
OeAD, avstrijska agencija za izobraževanje in internacionalizacijo
JINT, Nationaal Agentschap voor Erasmus+ Jeugd in Vlaanderen
Združenje univerz EU
Združenje za akademsko sodelovanje
Evropsko združenje za poklicno usposabljanje
Evropsko združenje inštitutov za poklicno usposabljanje
Platforma za vseživljenjsko učenje
Evropsko združenje za izobraževanje odraslih
Študentska mreža Erasmus
Mladinski forum
Evropska zveza študentov
EFIL – Evropska federacija za medkulturno učenje
Evropski olimpijski komite – pisarna EU
Koalicija civilne družbe Erasmus+
Nacionalni mladinski svet Madžarske
Movetia – švicarska nacionalna agencija za spodbujanje izmenjav in mobilnosti v izobraževalnem sistemu
DZS, češka nacionalna agencija za mednarodno izobraževanje in raziskave

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti poročevalca.

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	28.11.2023
Izid končnega glasovanja	+: 22 -: 3 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Catherine Griset, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Niklas Nienaß, Marcos Ros Sempere, Monica Semedo, Andrej Slabakov (Andrej Slabakov), Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Teodoros Zagorakis (Theodoros Zagorakis), Milan Zver
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	João Albuquerque, Ibán García Del Blanco, Chiara Gemma, Łukasz Kohut, Marcel Kolaja, Emmanuel Maurel, Wolfram Pirchner, Rob Rooker

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU

22	+
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Wolfram Pirchner, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Teodoros Zagorakis (Theodoros Zagorakis), Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	João Albuquerque, Ibán García Del Blanco, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Łukasz Kohut, Marcos Ros Sempere
The Left	Niyazi Kizilyürek, Emmanuel Maurel
Verts/ALE	Marcel Kolaja, Niklas Nienäß

3	-
ECR	Rob Rooken, Andrey Slabakov (Andrej Slabakov)
NI	Andrea Bocskor

2	0
ECR	Chiara Gemma
ID	Catherine Griset

Pomen simbolov:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani